

Walter Hirsch i Udda Veckor.

I sin bok *Bilder Dagbok* från 1988 citerar Walter Hirsch inledningsvis den amerikanske författaren Jack Kerouac "Somewhere along the line I knew there'd be girls, visions, everything; somewhere along the line the pearl would be handed to me."

Och i samma bok skriver radiomannen Lennart Wretling om Hirsch ungefär att han är "professionellt oproffsig" genom att behandla sin kamera så respektlöst som han gör.

Båda citaten ger oss, visserligen fragmentariskt, en bild av fotografen Walter Hirsch. Det ena hur han själv betraktar sig vid tidpunkten då boken kom till och det andra hur en medveten skribent uppfattade honom. Men utdragen illustrerar på samma gång en fotograf som sedan 1960-talet själv utfört märkliga bilder där kornskärpan varit synlig men inte avgörande, där det enskilda ögonblicket inte varit utslagsgivande, utan där aktiviteten och händelseförloppet parallellt resulterat i den rörelse som gelatinsilvret bundit vid papperet. Det handlar om bilder som tillkommit halvvägs mellan filmen, den rörliga projektionen och det frysta eller fasthållna ögonblicket.

Under det att rätt många fotografier under 1960-talet var jämförelsevis stationära i sitt handhavande av kameran kom Walter Hirsch att förhålla sig på ett annat sätt.

Den unge Walter Hirsch var både känslomässigt och praktiskt länkad till filmen som företeelse. Han var en trågen biobesökare och betraktade mycket film, han arbetade till och med som synare på ett filmbolag. Den italienska neorealismen favoriserades, filmkonst med regissörer som De Sica och Rossolino. Han såg filmerna gång efter annan och den mentala upplevelsen av story, kameraarbete och ljussättningar förde honom till den väg som småningom blev hans alldeles egen.

Icke att förglömma i sammanhanget är de kvinnliga huvudrollsinnehavarnas utseenden, deras sensualism och det erotiska utspelet.

Detta för fram de kanske viktigaste ingredienserna i Hirsch bildkonst – människans rörelse och framhävandet av den sensuella erotik!

Beståndsdelarna synliggjordes i hans 1960-talsbilder bland annat i den uppskattade berättelsen om svenskt midsommarfirande som publicerades vid årsskiftet 1966/67 i *Aktuell Fotografi*.

Bildkollektionen väckte stor uppmärksamhet genom sin spontanitet, humanism och samtidiga enkelhet. Det låg då nära till hands att se denna bildsamling som utförd av en fritidsfotograf, en amatör utan annan ambition än att minnas ett trevligt midsommarfirande. Inte minst då genom att

serien bilder var utförd med en liten fjäderdragen halvformatskamera. Men där fanns detta till trots en djup inlevelse som var frukten av träning, kunskap och medvetande.

Walter vandrade vidare genom tillvaron och blev som förste svenske fotograf inviterad till att utföra en separatutställning i Moderna Museet. Hans respons blev en utställning betitlad "London den 13 april 1968 mellan 0900 – 2300" som innehöll 700 bilder utförda på världsstadens gator och av de personer han tillfälligtvis mötte där. Även dessa bilder utfördes med en liten halvformatskamera dvs en kamera vars negativ utgjorde hälften av en ordinarie småbildskameras. Vid denna tid stod det helt klart att Walter Hirsch hade ett eget budskap att förmedla. Han beskrev livets egen rörelse eller om man så vill det fullkomligt okontrollerade flöde som storstaden likt en myrstack bjuder betraktaren.

Här framstod också en egenhet hos fotografen Hirsch nämligen empatin, värmen och det lätta sociala anslaget till helt obekanta människor. Bilderna visar responsen, kvinnornas närmast smeksamma leenden och männens nyfikenhet. Londonbilderna väckte uppmärksamhet även på den internationella scenen och visades utomlands. Man skulle kunna säga att Walter Hirsch fogade ett nytt element till street-photography. Ett element där den vänliga attityden hos honom skapade en annan respons än den som fotografer som ex. Robert Frank och Willam Klein mötte. Visserligen fanns en likhet mellan Hirsch och exempelvis Garry Winogrands bilder men med den skillnaden att Winograd mer såg de avbildade särskilt då kvinnorna som föremål medan Hirschs empatiska inriktning ledde till att människan beskrevs oavsett könstillhörighet. Utställningen med Londonbilderna avslutades med att den lilla halvformatskameran hade spikats fast vid väggen. Ett meddelande som inte kunde missförstås. Men nya kameror kom i hans väg.

Det därpå följande projektet tillkom på ett annat sätt. På bönpallen till en Vespa färdades han genom Roms gator och gränder. Han upplevde här han senare sagt att det var som om han levde i staden i många år. Men det var det tidiga oupphörliga beskådandet av italienska filmer som fick honom att identifiera stadens olika miljöer. Även detta projekt resulterade i en uppmärksam utställning. Denna gång på Galleri Karlsson på Vidargatan bakom Odenplan där föreningen Fotografiska Museets Vänner bedrev en verksamhet i samarbete med galleriägaren.

Rörelsen, denna viktiga ingrediens hos Hirsch har sin bakomliggande orsak. Genom en polioskada i barndomen kom Walters egen rörelseförmåga att begränsas. Visserligen kunde han i trettiårsåldern visa upp sig som intensiv dansör. Men längre fram slog skadan till igen och det blev allt svårare att röra sig. Utan att förfalla till lekmanamässiga psykologiseringar kan man dock slå fast att längtan efter rörelsen uttrycktes genom förhållningssättet med kameran. Ett förhållande som märks inte minst genom denna utställning.

Men rörelsen och filmintresset har också fört med sig att han varit aktiv inom den svenska filmen som stillbildsfotograf, inspiratör och på annat sätt medverkande. Han har samarbetat med regissörer som Vilgot Sjöman, Bo Widerberg, Jonas Cornell, Johan Bergenstråhle och Roy Andersson bl.a. i den senares nu aktuella "En kärlekshistoria." Han har också framträtt i rollen som sig själv i radioteatern.

Oavsett tema kan man också se att Walter Hirsch alltid strävar efter kvalitativt högtstående bilder. Att bilderna återger hela den svartvita tonskalan. Den som erfordras för att budskapet ogrundat skall kunna tydliggöras.

©Leif Wigh 2003-01-13